

Alleen een diploma is niet genoeg

De beroepsverenigingen over de opleiding

De redactie van TOPOS heeft in het kader van deze uitgave over Wageningse onderwijs en onderzoek de beroepsverenigingen gevraagd hun licht te laten schijnen over de opleiding 'Landschap, planning en ontwerp' aan Wageningen Universiteit. Namens de Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitectuur geeft Hanneke Toes, de huidige voorzitter, in haar reactie aan wat de vereniging verwacht van Wageningse afgestudeerden. De Beroepsvereniging van Nederlandse Stedebouwers en Planologen, reageerde bij monde van het drietal Marjke Kloosterman (directeur) en Albertine van Diepen en Kees Doevendans (bestuur) op onze vraag.

Bestuur NVLT

Bestuur BNSP

www.bnsp.nl

www.nvtl.nl

Heroriëntatie

De afgelopen jaren werd er gesproken over een herdefinitie van het werkveld van planning en landschapsarchitectuur. Wat moeten we ons hierbij voorstellen?

BNSP: "Er is sprake van een disciplinaire heroriëntatie en mogelijk zelfs professionele en disciplinaire hervakeling. Dit is een gevolg van de hedendaagse stedelijke ontwikkeling die leidt tot een 'nieuwe geografie van stad en land'. Het onderscheid tussen stad en periferie is minder scherp dan voorheen en het traditionele beeld van natuur en landschap is eveneens aan verandering onderhevig, zowel functioneel als conceptueel. Daar waar het eerder ging om rationale en efficiënte inrichting van het landschap ten behoeve van vooral de landbouw, worden tegenwoordig bijvoorbeeld weer oude beekbeddingen hersteld en nieuwe natuur gemaakt. Al vroeg heeft de BNSP op deze nieuwe oriëntatie gewezen, onder andere in haar Manifest "Tijd voor Stedenbouw, landschapsarchitectuur en infrastructuurontwerp" uit 1995. Daarbij heeft de ambitie van 'duurzaamheid' geleid tot een nieuw referentiekader. De planologie zoekt naar nieuwe grondslagen, waarbij een verschuiving waarneembaar is van kennis *vooraf* aan het ruimtelijk handelen naar kennis *van* het ruimtelijk handelen."

NVTL: "De positie van de landschapsarchitect binnen de ruimtelijke inrichting van Nederland is in de afgelopen decennia sterk veranderd. Was de landschapsarchitect eerder vooral betrokken bij de grote ontwikkelingen in het landschap, zoals de herinrichting van Walcheren, de aanleg van rijkswegen, het ontwerp en de inrichting van de Zuiderzeepolders, later kreeg de landschapsarchitect een belangrijke rol bij het ontwerpen en uitbreiden van steden. Vanuit die positie heeft de landschapsarchitect op tal van gebieden een leidende rol verworven in het ontwerp-proces, zowel binnen landschappelijke als binnen stedelijke opgaven. Je zou kunnen zeggen dat het succes van de huidige landschapsarchitecten, uiteraard naast hun persoonlijke deskundigheid, voor een groot deel geplaveid is door

hun voorgangers in de afgelopen 50 jaar. Dit is mijns inziens onder andere te verklaren door het vermogen van landschapsarchitecten analytisch en integraal te denken en te werken. Daarnaast is dit een gevolg van de enorme inzet en getoonde deskundigheid van een groot aantal landschapsarchitecten gedurende de laatste decennia."

Eisen aan afgestudeerden

Worden er met het oog op de herdefinitie van het werkveld andere eisen gesteld aan (Wageningse) afgestudeerden?

BNSP: "De BNSP verwacht dat ambities ten aanzien van internationalisering van het onderwijs en de noodzaak internationaal te moeten 'excelleren' van invloed kunnen zijn op de heroriëntatie van de Wageningse opleiding. Echter, dit mag niet ten koste gaan van een gerichtheid op de alledaagse ruimtelijke opgave. Een hechte coalitie met en gerichtheid op de stedenbouwkundige en planologische praktijk, mogelijk zelfs méér dan voorheen, wordt door de BNSP zeer van belang geacht. Afgestudeerden moeten zich bewegen in een maatschappij, die steeds complexer lijkt te worden. Mensen die met ruimtelijke inrichting bezig zijn moeten over steeds meer vaardigheden beschikken. Het is maar de vraag of dat alle-maal nog wel in één persoon te combineren valt. Vandaar dat in 'Het Nieuwe Charter van Athene 2003'¹ ook verschillende rollen voor ruimtelijk planners worden onderscheiden."

NVTL: "De beroepspraktijk vraagt nog steeds om hetzelfde soort afgestudeerden, namelijk enthousiaste, slimme, creatieve, helder en autonoom denkende mensen met frisse ideeën en realiteitszin, die binnen een organisatie snel zelfstandig kunnen werken binnen een team."

Bachelor-Master structuur

De door de BNSP genoemde internationalisering van het onderwijs heeft ook gevolgen voor de structuur van de opleiding. De oude vijfjarige opleiding bestaat nu uit een driejarige Bachelor en een tweejarige Master. Op termijn is het denkbaar dat er twee typen afgestudeerden op de

arbeidsmarkt terecht komen. Hoe kijkt u tegen de kansen van de Bachelors aan?

BNSP: "Het is nu nog niet duidelijk wat de Bachelor-Master structuur gaat betekenen voor de kansen van zowel Bachelors als Masters op de arbeidsmarkt. Er is een grote variëteit aan functies bij adviesbureaus, overheden en andere organisaties. Soms kan het voor werkgevers een voordeel zijn mensen jong aan te nemen en ze naar de eigen organisatie te "kneden". Ook de combinatie van werk en bijvoorbeeld de opleiding aan een Academie van Bouwkunst kan aantrekkelijk zijn. Uiteindelijk wordt de kans van een afgestudeerde op de arbeidsmarkt toch bepaald door de eigen marktwaarde. Daarbij is kennis van groot belang, maar zeker zo belangrijk zijn sociale vaardigheden, creativiteit, belangstelling, enthousiasme en initiatief."

NVTL: "Het moge duidelijk zijn dat er van Bachelors en Masters andere producten te verwachten zijn, maar dit geldt ook voor de afgestudeerden van de verschillende opleidingen. Gelukkig heeft onze vakwereld een breed veld aan functies en aandachtsvelden. De praktijk is gebaat bij afgestudeerden van diverse pluimage, afhankelijk van soort bureau en soort werk.

Verwacht mag worden dat de Wageningse Bachelors en Masters zich onderscheiden door hun opleiding; door hun analytisch vermogen, kennis van processen en 'Wageningse' achtergrond met de daarbij behorende specifieke kennis. Bij de Bachelors is dat minder ontwikkeld en zij zullen dus ook op een ander niveau binnenstromen in een organisatie. Daar zullen ze echter meestal de mogelijkheid hebben zich verder te ontwikkelen binnen de organisatie. Of ze uiteindelijk dezelfde taken en mogelijkheden krijgen als de Master ligt vooral aan de persoon zelf."

Kwaliteiten van de opleiding

Wat is de toegevoegde waarde van de Wageningse opleiding ten opzichte van andere opleidingen in den lande? Hoe zijn uw ervaringen met de inbreng van Wageningers?

BNSP: "De BNSP weet uit eigen ervaring dat de Wageningse planologie zich kan

onderscheiden. Twee van de vijf BNSP-scriptieprijszaken die de BNSP in de periode 1998-2003 heeft uitgelooft, zijn aan Wageningse planologiestudenten uitgereikt. Daarmee laat de Wageningse opleiding 'Landscape Planning and Design' zien dat zij goede studenten aflevert die creatief en verbindend onderzoek doen."

NVTL: "Ik zou niet zozeer willen spreken over een toegevoegde waarde, omdat iedere opleiding zich op zijn eigen wijze onderscheidt. Wageningen onderscheidt zich omdat het de enige universitaire opleiding is, waardoor er een wetenschappelijke basis wordt gelegd bij studenten, niet alleen vanuit de eigen vakgroepen, maar ook vanuit de andere Wageningse vakgroepen. Dit is ook wat je van 'Wageningers' mag verwachten: het maken van creatieve, originele ontwerpen gestoeld op een analytische, wetenschappelijke benadering van ontwerpvragestukken."

Goed?

Wat kenmerkt een goede planner of landschapsarchitect?

BNSP en NVTL: "Met een titel ben je er niet. Wat een uitstekende student is, kan een goed planoloog of landschapsarchitect worden. Er zit tussen de opleiding en het functioneren in de beroepspraktijk nog een wereld van verschil. Daar is ontwerpervaring, ervaring met adviseren, ervaring met collega's en ervaring met werken met andere disciplines voor nodig. Bovendien zijn vaardigheden op het vlak van politieke gevoeligheid, autonomie en flexibiliteit belangrijk. Vandaar dat BNSP en NVTL van mening zijn – anders dan de Wet op de Architectentitel nu bepaalt – dat het goed zou zijn als afgestudeerden pas na aantoonbare relevante praktijkervaring van bijvoorbeeld twee jaar de titel stedenbouwkundige of landschapsarchitect zouden mogen voeren. Dan pas is bewezen dat iemand het vak beheerst."

Studenten in de beroepsverenigingen

Wat is de rol van studenten in de beroepsverenigingen en wat zijn de mogelijkheden voor studenten om mee te praten?

BNSP: "In het BNSP-bestuur is de relatie

met de verschillende onderwijsinstellingen en de wisselwerking met de beroepspraktijk een punt van aandacht, dat de komende tijd verder moet worden uitgewerkt. Daarbij rekenen wij op meedenkkraft vanuit de opleidingen. Het is immers een gezamenlijk belang. Wageningse planologiestudenten hebben altijd een actieve bijdrage geleverd aan de gedachtevorming binnen de BNSP door jarenlang het platform PRInS te sturen en in die hoedanigheid mee te praten met de – toen nog – permanente BNSP-commissie over planologieonderwijs in Nederland. Het is jammer dat die relaties zijn verwaterd. De BNSP heeft besloten een nieuwe start te maken. Vanaf 1 januari 2005 is het BNSP-lidmaatschap voor Wageningse planologiestudenten gratis². Daarnaast zijn studenten die een opleiding en of studievereniging vertegenwoordigen onder de naam "BNSP JONG" voor het eerst bij elkaar geweest om te brainstormen wat jonge mensen in en voor een beroepsvereniging kunnen betekenen en omgekeerd. De komende tijd zullen daar zeker concrete acties uit voortvloeien."

NVTL: "De studentleden worden binnen het NVTL bestuur vertegenwoordigd door een studentbestuurslid. Wij vinden het belangrijk dat er veel studenten lid worden van de NVTL om zo de wisselwerking tussen praktijk en opleiding mede gestalte te geven. Wij houden dit jaar voor het eerst een startersbijeenkomst, bedoeld om studenten en net afgestudeerden informatie te geven over het ondernemen binnen ons vakgebied. Informatie hierover zal binnenkort te zien zijn op onze website of op 'het Kanaal', de gratis digitale krant van de NVTL, ook te vinden via de website³."

Noten

1 'Het Nieuwe Charter van Athene 2003' is de visie van de 'European Council of Town Planners' op steden in de 21ste eeuw

2 Het aanmeldingsformulier is te downloaden via de website van de BNSP: www.bnsp.nl

3 www.nvtl.nl